

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/136/2019
Identifikačné číslo spisu: 5815202975
Dátum vydania rozhodnutia: 25.11.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5815202975.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletého B. Š., narodeného X. X. XXXX, bývajúceho u otca, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo, dieťa rodičov: matky Q. N., narodenej XX. X. XXXX, bývajúcej v D., B. XXX/XX-XX, zastúpenej JUDr. Máriou Vevurkovou, advokátkou so sídlom v Námestove, Mieru 312/13 a otca M. Š., narodeného X. W. XXXX, bývajúceho v D., H. XXXX/XX, zastúpeného JUDr. Jánom Vajdom, advokátom so sídlom v Námestove, Hviezdoslavovo námestie 201, o návrhu otca na úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, vedenej na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 1P/53/2015, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. januára 2019 sp. zn. 6CoP/21/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Námestovo (ďalej len „súd prvej inštancie“) (v poradí druhým) rozsudkom zo 17. októbra 2017, č. k. 1P/53/2015-582, prvým výrokom uložil matke maloletého povinnosť prispievať na výživu maloletého sumou 200,00 Eur mesačne, z toho 150,00 Eur vždy do každého 15. dňa príslušného mesiaca vopred do rúk otca a na tvorbu úspor 50,00 Eur mesačne na osobitný účet maloletého, ktorého číslo a peňažný ústav oznámi otec maloletého matke, počnúc dňom 12. mája 2015 do budúcnosti. Druhým výrokom uložil matke maloletého povinnosť zaplatiť zameškané výživné vo výške 4.350,00 Eur za obdobie od 12. mája 2015 do 30. októbra 2017 do rúk otca v lehote troch mesiacov od právoplatnosti rozsudku a zameškaný príspevok na tvorbu úspor vo výške 1.450,00 Eur na účet maloletého v lehote troch mesiacov od právoplatnosti rozsudku. Tretím výrokom vo zvyšku návrh otca zamietol a štvrtým výrokom rozhodol o povinnosti matky zaplatiť trovy konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že po doplnení dokazovania a zistení príjmov a výdavkov oboch rodičov a odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa dospel k záveru, že výživné v sume 200 Eur mesačne treba považovať za primerané s tým, že suma 150 Eur mesačne pokryje celé náklady na potreby maloletého. Vzhľadom na to, že matka maloletého má v súčasnosti stály príjem a jej priateľ ju finančne podporuje, matka je schopná prispievať aj na tvorbu úspor maloletého v sume 50 Eur mesačne. Pri rozhodnutí o výživnom za obdobie od

podania návrhu na začatie konania do konca júla 2015 prihladol na zhodné tvrdenia rodičov maloletého, že maloletý bol počas tohto obdobia v striedavej starostlivosti rodičov a že každý z rodičov zabezpečoval potreby maloletého samostatne. Za toto obdobie neuložil preto matke povinnosť prispievať na výživu maloletého. Keďže matka maloletého pravidelne prispievala na výživu maloletého od 1. augusta 2015 sumou 27,13 Eur mesačne, a to až do októbra 2017, zameškané výživné za obdobie od 1. augusta 2015 do 31. októbra 2017, t. j. za 29 mesiacov, predstavuje sumu 5.800 Eur, z čoho na výživu pripadá 4.350 Eur a príspevok na sporenie činí sumu 450 Eur. Pokiaľ otec žiadal určiť výšku výživného nad sumu 200 Eur mesačne, považoval návrh otca za nedôvodný a preto žalobu nad priznaný rozsah výživného zamietol. Vec právne posúdil podľa § 62 ods. 1 až ods. 5, § 65 ods. 1 a § 75 ods. 1 Zákona o rodine.

2. Odvolací súd napadnutým (v poradí druhým) rozsudkom z 30. januára 2019, č. k. 6CoP/21/2018-723, zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. tak, že matke uložil povinnosť s účinnosťou od 12. mája 2015 platiť výživné na maloletého v sume 200,00 Eur mesačne s tým, že časť výživného v rozsahu 150,00 Eur je matka povinná platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám otca a časť výživného v rozsahu 50,00 Eur mesačne na tvorbu úspor maloletého je matka povinná platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred na osobitný účet maloletého zriadený otcom. Otcovi uložil povinnosť zriadiť v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku maloletému osobitný účet na príjem časti výživného určeného na tvorbu úspor a oznámiť písomne číslo účtu matke v lehote 7 dní od jeho zriadenia. Stanovil, že na nakladanie s prostriedkami na osobitnom účte maloletého je potrebný súhlas súdu. Odvolací súd ďalej zmenil citovaný rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. tak, že nedoplatok matky na výživnom na maloletého v celkovej sume 4.577 Eur, splatný za obdobie od 12. mája 2015 do 17. októbra 2015, súd povolil matke zaplatiť v dvoch splátkach, a to v čiastke 3.432,75 Eur k rukám otca v lehote troch mesiacov od právoplatnosti rozsudku a v čiastke 1.144,25 Eur na osobitný účet maloletého zriadený otcom v lehote troch mesiacov od právoplatnosti rozsudku. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III. potvrdil a vo výroku IV. v časti o separácii trov prvoinštančného konania zmenil tak, že matka je povinná nahradiť otcovi trovy konania v sume 76,84 Eur na účet právneho zástupcu do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Námietky obidvoch rodičov ohľadom výšky výživného (otec žiadal určiť výšku výživného v sume 400 Eur mesačne a matka žiadala určiť výživné v minimálnej výške 27,13 Eur) uvedené v ich opravných prostriedkoch vyhodnotil ako nedôvodné. Zmenou napadnutého rozhodnutia len precizoval práva a povinnosti rodičov vo vzťahu k správne určenej výške vyživovacej povinnosti matky k maloletému súdom prvej inštancie. Pokiaľ matka v odvolaní namietala, že okresný súd vec prejednal a rozhodol na pojednávaní dňa 17.10.2017 v jej neprítomnosti, hoci bola v čase od 16.10.2017 do 19.10.2017 hospitalizovaná uviedol, že v tomto prípade procesný postup konajúceho súdu bol v súlade s § 180 C. s. p. Matka bola totiž v konaní zastúpená zástupcom s plnomocenstvom pre celé konanie, ktorý sa pojednávania zúčastnil a ktorý nepožiadala súd z dôvodu jej hospitalizácie o jeho odročenie. Súčasne v tejto veci neexistoval iný dôležitý dôvod pre odročenie pojednávania. K určeniu výživného uviedol, že v prejednávanej veci bolo potrebné pre určenie výšky vyživovacej povinnosti matky vychádzať z jej potenciálnych príjmov, teda príjmov, ktoré by mala, resp. mohla dosahovať pri existencii objektívne preukázaných skutočností akými sú vek, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zameranie, zdravotný stav, schopnosti, prax, dopyt na trhu práce a podobne. Je zrejmé, že príjem matky je vyšší a jej majetkové pomery sú výrazne lepšie, ako to prezentovala v priebehu konania. Inak by matka napr. v januári 2015 nemohla za operáciu prsníkov zaplatiť sumu 3.000 Eur, kúpiť si auto za 3.100 Eur a za získanie vodičského oprávnenia zaplatiť sumu cca 800 Eur, čo predstavuje v súčte sumu 7.000 Eur. Tieto výdavky ani nebolo potrebné nevyhnutne vynaložiť. Nezistenie jej skutočných príjmov nemôže na uvedenom závere nič zmeniť. Jej prezentovanému statusu človeka s nízkym príjmom, nezodpovedá ani skutočnosť, že matka si v tomto súdnom konaní platí služby advokáta. V prípade jej zlej sociálnej situácie by nepochybne využila služby Centra právnej pomoci, zriadeného pre tento účel sociálne odkázaným osobám. Poznamenal, že plat krajčírky v Slovenskej republike predstavuje sumu 588 Eur a plat kozmetičky sumu 742 Eur. Matka je zdravá, v produktívnom veku, preto jej nič nebráni, aby sa v záujme zabezpečenia výživy svojho maloletého syna riadne zamestnala. Dospel preto k záveru, že súdom prvej inštancie určená výška výživného zodpovedá odôvodneným potrebám maloletého dieťaťa a možnostiam a schopnostiam oboch rodičov. Rozsudok súdu prvej inštancie považoval v tejto časti za vecne správny. Zmenil ho vo výroku nedoplatku matky na výživnom, keď správne mal súd prvej inštancie nedoplatok na výživnom vyčíslieť za obdobie od

12.5.2015 do 17.10.2017 a v časti trov prvoinštančného konania.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie matka maloletého (ďalej len „dovolatelka“), ktoré odôvodnila existenciou zmätočnosťnej vady v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. a nesprávnym právnym posúdením veci, pričom prípustnosť dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a), resp. b) C. s. p. Vo vzťahu k deklarovanejmu porušeniu práva na spravodlivý proces uviedla, že súd prvej inštancie vykonal dňa 17. októbra 2017 pojednávanie v jej neprítomnosti, neakceptoval ospravedlnenie právneho zástupcu o tom, že je hospitalizovaná a z uvedeného dôvodu sa vytýčeného pojednávania zúčastniť nemôže s tým, že ona chcela byť na pojednávaní prítomná. Súd prvej inštancie rozhodol o tom, že pojednávanie vykoná v jej neprítomnosti z toho dôvodu, že právny zástupca nedisponoval listinným dokladom o tom, že je hospitalizovaná. Takýto doklad však nebolo objektívne možné predložiť, pretože bola hospitalizovaná dňa 16. októbra 2017 (deň pred pojednávaním) vo večerných hodinách o 19.41 hod. Na tomto pojednávaní súd prvej inštancie vypočul otca maloletého, a zároveň aj rozhodol vo veci. Keďže mala záujem zúčastniť sa tohto pojednávania, ale z náhleho a objektívne ospravedliteľného dôvodu tak urobiť nemohla, súd prvej inštancie ak pojednávanie vykonal bez jej prítomnosti, postupoval nesprávne, čím došlo k porušeniu jej práva na verejné prejednanie veci za jej prítomnosti, práva vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom a práva na zachovanie rovnosti strán v konaní. K dovolaciemu dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci uviedla, že napadnuté rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) C. s. p.). Za podstatnú právnu otázku považovala otázku ustálenia, aké sú základné kritériá pre určenie potenciálneho príjmu povinného rodiča. Zároveň uviedla, že ak by dovolací súd judikaturu, na ktorú poukazuje v dovolaní, nepovažoval za použiteľnú na daný prípad, potom je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p., a teda, že rozhodnutie záviselo od právnej otázky, ktorá nebola ešte dovolacím súdom vyriešená. Konštatovala, že jej nie je známa judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), ktorá by sa týkala stanovenia kritérií pre určenie potenciálneho príjmu povinného rodiča a následného mechanizmu jeho zohľadňovania pri určovaní výživného. Jediným rozhodnutím, ktoré túto otázku rieši, je rozsudok najvyššieho súdu z 20. februára 2019 sp. zn. 3 Cdo 236/2018. Pri určovaní výšky výživného z potenciálneho príjmu je dôležitý výpočet a stanovenie aspoň základných kritérií, z ktorých sa potenciálny príjem povinného rodiča určí. V danom prípade nesúhlasila s postupom odvolacieho súdu, ak pri rozhodovaní vychádzal z jej potenciálneho príjmu, ktorý odvodzoval od výkonu zamestnania (kozmetičky), pre ktorý nemá potrebné vzdelanie. Určovanie potenciálneho príjmu by malo predovšetkým vychádzať jednak z dosiahnutého vzdelania, ktoré síce súdy akceptovali, ale navyiac vychádzali aj z príjmu, ktorý nezodpovedá jej vzdelaniu. Došlo preto k ustáleniu výšky potenciálneho príjmu, ktorý presahuje jej možnosti. Citovaný rozsudok najvyššieho súdu uvádza, že pri uplatnení princípu potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potenciálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potenciálne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Konajúce súdy na tieto závery neprihliadli a ani nemohli, keďže v čase ich rozhodovania predmetný rozsudok najvyššieho súdu ešte nebol vydaný. Je však zrejmé, že súdy pri určovaní výšky jej potenciálneho príjmu tento nadhodnotili a pri spôsobe jeho určenia nepostupovali správne, pretože zobrali do úvahy príjem z práce, na ktorú matka nemá potrebnú kvalifikáciu. Podľa názoru dovolateľky odvolací súd nesprávne postupoval aj pri samotnom určení výšky výživného, ktoré by sa podľa súdnej praxe malo pohybovať v rozsahu 20 % až 30 % z čistého príjmu povinnej osoby, s prihliadnutím na individuálne okolnosti každého konkrétneho prípadu (uznesenie Krajského súdu v Trnave z 30. júna 2016 sp. zn. 10CoP/15/2016). Podľa vedomostí dovolateľky otázka rozsahu výšky výživného vyjadrená percentuálne z príjmu povinného rodiča doposiaľ dovolacím súdom riešená nebola. V prejednávanej veci súdy určili matke povinnosť platiť výživné v rozsahu 30% z jej hrubého príjmu. Súdy prehliadli, že na stránke www.platy.sk, z ktorej pri určení potenciálneho príjmu vychádzali, upravuje výšku plátov ako priemernú hrubú mzdu, nie ako minimálnu mzdu, ako nesprávne uvádza odvolací súd. Súdy taktiež nebrali ohľad na regionálne rozdiely, pričom sever a východ Slovenska sa zaraďujú medzi príjmovovo slabšie regióny. Navrhla preto rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a zároveň požiadala o odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia.

4. Otec maloletého sa k dovolaniu matky v stanovenej lehote nevyjadril.

5. K dovolaniu matky maloletého sa vyjadril kolízny opatrovník, ktorý navrhol dovolaciemu súdu dovolanie matky zamietnuť.

6. Najvyšší súd nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 C. s. p. a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

7. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá C. s. p.) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledujúcich bodoch.

8. Od 1. júla 2016 sa konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých riadia ustanoveniami C. m. p. Ustanovenie § 76 C. m. p. vymedzuje prípady, v ktorých (v pôsobnosti tohto zákona) dovolanie prípustné nie je; neupravuje teda, kedy (v pôsobnosti tohto zákona) je dovolanie prípustné. Vzhľadom na to, že v danom prípade nejde o vec, na ktorú by sa vzťahovalo ustanovenie § 76 C. m. p., bolo potrebné aplikovať § 2 C. m. p. V zmysle § 2 ods. 1 C. m. p. sa totiž na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia C. s. p., ak tento zákon neustanovuje inak. Prípustnosť dovolania matky bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení C. s. p.

9. Aj za účinnosti C. s. p. treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

10. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

11. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch.

12. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho

súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 C. s. p. (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky).

13. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C. s. p.).

14. V prejednávanej veci dovolateľka uplatnila jednak dovolací dôvod zmätočnosťnej vady (§ 431 ods. 1 C. s. p.). s tým, že prípustnosť a súčasne aj dôvodnosť dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) C. s. p. a jednak dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci, pričom prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) a b) C. s. p.

15. Dovolací súd sa najskôr zaoberal dovolacím dôvodom v zmysle § 420 písm. f) C. s. p., podľa ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

17. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra pojednania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012).

18. Dovolateľka namieta, že k porušeniu jej práva na spravodlivý proces došlo tým, že súd prvej inštancie vykonal dňa 17. októbra 2017 pojednávanie v jej neprítomnosti, na ktorom rozhodol vo veci, a to napriek skutočnosti, že právny zástupca informoval súd prvej inštancie o tom, že matka je hospitalizovaná (k predloženiu dokladu o jej hospitalizácii nemohlo dôjsť, pretože bola hospitalizovaná večer pred termínom vytyčeného pojednávania) a má záujem tohto pojednávania sa zúčastniť.

19. Právo strany, resp. účastníka konania, aby jeho vec bola prejednaná verejne a v jeho prítomnosti, zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, nemožno chápať tak, že by súd nemohol konať a rozhodnúť vo veci bez prítomnosti strany, ale tak, že súd je povinný strane poskytnúť priestor na uplatnenie tohto práva. Uvedená požiadavka je za súčasnej právnej úpravy vyjadrená hlavne v ustanovení § 178 ods. 1 a 2 C. s. p. a § 33 ods. 2 C. m. p., ktoré súdu ukladá povinnosť predvolať účastníkov na pojednávanie tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať. Je na účastníkovi, či využije svoje právo zúčastniť sa pojednávania na súde. Ak účastníkovi bráni určitá prekážka v účasti na pojednávaní, má z tohto dôvodu požiadať o odročenie pojednávania, pričom je potrebné súdu oznámiť dôvod tejto žiadosti.

20. Podľa § 183 ods. 1 C. s. p. pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Pojednávanie môže byť na návrh strany odročené len vtedy, ak sa strana alebo jej zástupca z dôležitých dôvodov nemôže dostaviť na pojednávanie a zároveň od nich nemožno spravodlivo žiadať, aby sa na pojednávaní nechali zastúpiť. Podľa § 183 ods. 3 C. s. p. strana, ktorá navrhuje odročenie pojednávania, oznámi súdu dôvod bezodkladne po tom, čo sa o ňom dozvedela alebo mohla dozvedieť, alebo ho s

prihliadnutím na všetky okolnosti mohla predpokladať. Podľa § 183 ods. 4 prvá veta C. s. p. ak súd zistí, že stranou uvedený dôvod na odročenie pojednávania nie je dôležitý, bezodkladne o tom upovedomí stranu, ktorá odročenie navrhla.

21. Z obsahu spisu vyplýva, že na pojednávaní pred súdom prvej inštancie dňa 17. októbra 2017 (zápisnica na č. l. 577), na ktoré boli všetci účastníci konania riadne predvolaní, bol prítomný právny zástupca matky, ktorý po vyvolaní veci ospravedlnil neúčast' matky tým, že je od včera hospitalizovaná v nemocnici. V predmetnej zápisnici z pojednávania nie je žiadna zmienka o návrhu právneho zástupcu matky na odročenie pojednávania z uvedeného dôvodu. Nie je v nej ani žiadna zmienka o tom, že by sa súd prvej inštancie zaoberal potrebou predložiť doklad o hospitalizácii matky zo strany právneho zástupcu matky. Dovolací súd pripomína, že o odročení pojednávania môže súd rozhodovať iba na návrh účastníka konania, ktorý v tomto prípade súdu nebol predložený. Navyše je potrebné zdôrazniť, že matka bola na pojednávaní zastúpená právnym zástupcom, ktorý ako osoba znáлая práva mal dostatočný priestor na predloženie takéhoto návrhu.

22. Vo vzťahu k tejto dovolacej námietke dovolací súd v plnom rozsahu poukazuje na presvedčivé a dostatočne vyčerpávajúce odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu. Ak dovolateľka v dovolaní namieta, že na pojednávaní dňa 17. októbra 2017, na ktorom sa nemohla zúčastniť, súd prvej inštancie vypočul otca maloletého, čím jej malo byť znemožnené právo na tomto výsluchu participovať, je potrebné poukázať na skutočnosť, že zo zápisnice z pojednávania pred súdom prvej inštancie dňa 24. júla 2015 (č. l. 96 spisu) vyplýva, že na tomto pojednávaní bola matka osobne prítomná a došlo na nej k jej výsluchu, ako aj k výsluchu otca maloletého. Netreba tiež prehliadať skutočnosť, že na predchádzajúcich pojednávaniach v tejto veci dňa 9. decembra 2016 a 25. septembra 2017 mala matka dostatok času a procesného priestoru na to, aby sa vyjadrila k veci, predložila súdu listinné doklady preukazujúce jej tvrdenia, a tiež aby reagovala na tvrdenia otca prezentované v konaní. Matka tak mala dostatok priestoru na uplatnenie svojich procesných práv v priebehu konania prostredníctvom participácie na výsluchu otca maloletého kladením otázok a prezentácie svojich tvrdení počas jej výsluchu. Nie je preto možné súhlasiť s jej tvrdením, že došlo k porušeniu jej práva na verejné prejednanie veci za jej prítomnosti, práva vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom a práva na zachovanie rovnosti strán v konaní.

23. Na základe uvedeného možno uzavrieť, že dovolateľke nebolo znemožnené uskutočňovať jej patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. Dovolací súd preto dovolanie matky v tejto časti ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) C. s. p.

24. Dovolací súd sa následne zaoberal vecou z hľadiska dovolateľkou uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 432 C. s. p., t.j., že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, v rámci ktorého prípustnosť dovolania uplatňovala v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) C. s. p.

25. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 1 a ods. 2 C. s. p.).

26. Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C. s. p.).

27. Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

28. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C. s. p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C. s. p.).

29. V zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

30. Vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať prípustnosťou a následne dôvodnosťou dovolania, v ktorom sa namieta nesprávne právne posúdenie veci, musí byť splnená podmienka vymedzenia tohto dovolacieho dôvodu spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 C. s. p. v spojení s § 421 C. s. p.

31. Pokiaľ ide o požiadavku vymedzenia tohto dovolacieho dôvodu, treba uviesť, že právnym posúdením veci je činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio juris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio fakty), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávne právne posúdenie veci nemožno preto vymedziť nesprávnym či neúplným zistením skutkového stavu, resp. nesprávnym hodnotením dôkazov. Ani sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo jednoduché spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 432 ods. 2 C. s. p.

32. Okrem toho nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p., je, že dovolateľ uvedie právnu (nie skutkovú) otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Inak dovolací súd nemá možnosť posúdiť, či ide skutočne o právnu otázku, či ide o právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sú splnené osobitné podmienky uvedené v jednotlivých prípadoch, kedy je dovolanie prípustné.

33. V preskúmvanej veci dovolateľka v dovolaní uvádza, že dovolanie podáva z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 432 ods. 1 C. s. p., je z neho tiež zrejmé právne posúdenie, ktoré pokladá za nesprávne, no v dovolaní absentuje vymedzenie v čom táto nesprávnosť spočíva. Pokiaľ sa dovolateľka nestotožňuje s postupom odvolacieho súdu, ak pri rozhodovaní vychádzal z potenciálneho príjmu, ktorý odvodzoval od výkonu zamestnania (kozmetičky), pre ktorý nemá potrebné vzdelanie, ide len o jednoduché spochybňovanie správnosti rozhodnutia, resp. o kritiku jeho prístupu zvoleného pri zisťovaní potenciálneho príjmu. V tejto súvislosti treba uviesť, že odvolací súd pri tomto zisťovaní vychádzal predovšetkým z príjmu krajčírky, v ktorom odbore dovolateľka má príslušné vzdelanie. Príjem kozmetičky vzal do úvahy z toho dôvodu, že samotná dovolateľka v konaní pred súdom prvej inštancie uviedla, že túto prácu v minulosti vykonávala. Nemožno preto vyčítať odvolaciemu súdu, že prihliadol aj na príjem, ktorý by dovolateľka mohla dosiahnuť pri výkone tejto práce. Treba poznamenať, že v súčasnosti je bežné, že zamestnanci vykonávajú práce aj mimo svoj odbor a preto pokiaľ ich v minulosti vykonávali je logické, že ich treba zohľadniť pri rozhodovaní o výške výživného. Odvolací súd týmto postupom nešiel nad rámec jedného z kritérií pre stanovenie potenciálneho príjmu dovolateľky. K samotnej otázke, ktorú dovolateľka považovala za podstatnú, a to otázku ustálenia, aké sú základné kritériá pre určenie potenciálneho príjmu povinného rodiča treba uviesť, že takto formulovanú otázku nemožno považovať za relevantnú v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. Ide v podstate o akademickú otázku, ktorej vyriešenie by nemalo žiaden vplyv na rozhodnutie o výške výživného. Takto postavená otázka

nemá charakter právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Pritom základné kritériá, ktoré sú rozhodujúce pre určenie potenciálneho príjmu povinného rodiča, uviedol v dôvodoch rozhodnutia aj odvolací súd, a to v bode 27. rozsudku. Ním uvedené kritériá sa nijako neodlišujú od kritérií v dovolateľkou citovanom rozsudku Najvyššieho súdu SR z 20. februára 2019 sp. zn. 3 Cdo 236/2018, ale naopak sú s ním v zhode. Súdna prax teda nemá žiaden zásadný problém so stanovením týchto kritérií. V rámci tejto otázky nie je preto splnená podmienka vymedzenia tohto dovolacieho dôvodu spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 C. s. p. v spojení s § 421 C. s. p.

34. Pokiaľ dovolateľka namietala nesprávny postup odvolacieho súdu pri určení výšky výživného, ktorá výška by sa mala podľa súdnej praxe pohybovať v rozsahu 20 % až 30 % z čistého príjmu povinnej osoby, treba uviesť, že odvolací súd otázku rozsahu výšky výživného vyjadrenú percentuálne z príjmu povinného rodiča neriešil. Nemal na to ani žiaden dôvod, keďže dovolateľka v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie, takúto otázku nenastolila. Nejde preto o otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Nie je tak splnený jeden zo základných predpokladov prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 C. s. p.

35. So zreteľom na vyššie uvedené dôvody Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie matky podľa § 447 písm. c a písm. f) C. s. p. odmietol.

36. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa ustanovenia § 453 ods. 1 C. s. p. v nadväznosti na ustanovenie § 52 C. m. p. tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

37. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.